

SLACHTA MARGIT NEMZETI SZOCIÁLPOLITIKAI INTÉZET

**Fogyatékosügyi tanácsadó képzés
oktatási programja**

Jóváhagyta:

Csizi Péter

szociális ügyekért, fejlesztésekért és
helyi önkormányzatokért

Kiadva:

2023.05.15.

Engedélyszám: BM/13587/2023

KÉSZÍTETTÉK:

Farkasné dr. Gönczi Rita

Katona Krisztina

Kiss Nikoletta

Régi Viktória

Tóth Mónika

SZAKMAI LEKTOROK:

Kósáné Gerevich Andrea

Kundráth Jolán

Reményi Csaba

Tartalom

BEVEZETŐ	5
Elvárt követelmények a képzést követően.....	6
A képzés megnevezése.....	6
A KÉPZÉS INDOKLÁSA, SZABÁLYOZÁSÁNAK JOGI HÁTTERE	7
Kapcsolódó törvények.....	7
Kapcsolódó végrehajtási rendeletek.....	7
A KÉPZÉS SZERVEZÉSÉNEK FELTÉTELEI	8
A képzés célcsoportja.....	9
A képzés bemeneti követelményei.....	9
Felmentések kezelése.....	9
A KÉPZÉS FELÉPÍTÉSE	10
A képzés során megszerezhető kompetenciák.....	10
Általános szakmai követelmények.....	10
Képzési idő.....	10
Vizsgakövetelmények.....	11
Záródolgozat elkészítésének, értékelésének szempontjai.....	11
Formai követelmények.....	12
A KÉPZÉSI PROGRAM MODULJAI	14
1. Modul – Fogyatékosságügyi tanácsadó munkakör.....	14
1.1. A fogyatékosügyi tanácsadás alapjai.....	14
1.2. Tanácsadási modellek, a segítő beszélgetés technikái.....	14
2. Modul - Fogyatékosügyi ismeretek az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása érdekében.....	15
2.1. Fogyatékosügyi alapismeretek.....	15
2.2. Sérülésspecifikus ismeretek.....	16
2.3. A fogyatékos személyek életútja.....	23
2.4. Egyenlő esélyű hozzáférés.....	24
3 Modul – A fogyatékosügyhöz kapcsolódó ágazatok rendszere.....	25
3.1. Fogyatékosügyi tanácsadó feladatai, helye a szociális ellátórendszerben. .25	
3.2. A fogyatékosügyi tanácsadó feladatai, helye az egészségügy rendszerében	27
3.3. A fogyatékosügyi tanácsadó feladatai, helye a köznevelés rendszerében...28	
3.4. A fogyatékosügyi tanácsadó szektorok közötti feladatai.....	29
4. Modul – Szolgáltatói térkép és hálózati kommunikáció.....	29

4.1. Szolgáltatói térkép kidolgozásának alapjai.....	29
4.2. Hálózati Kommunikáció, tárgyalástechnika.....	31
5. Modul - Terepgyakorlat.....	31
5.1. Terepgyakorlat.....	31
6. Modul - Szemléletformálás a fogyatékosügyei tanácsadói munkában.....	32
6.1. Szemléletformálás gyakorlata.....	32

BEVEZETŐ

A fogyatékosügyi tanácsadói hálózat egy országos lefedettségű szolgáltatás, amely a fogyatékos személyek, a családtagjaik és a velük foglalkozó szakemberek egyéni szükségleteihez illeszkedő szektorközi kommunikáción alapuló szolgáltatói gyűri kialakításában, bővítésében játszik szerepet. Az ágazatban dolgozó szakemberek együttműködnek más szakterületekkel, mint pl. egészségügy, közigazgatási, köznevelési szektor. A képzés célja a fogyatékosügyi tanácsadó munkakör ellátásához szükséges alapismeretek, báziskészségek elsajátításának biztosítása.

A fogyatékosügyi tanácsadó munkakör célja

A szociális és gyermekjóléti segítő szakember szakmacsoportba tartozó munkakör ellátásának célja az illetőségi körébe tartozó fogyatékos személyek számára és érdekében - az önállóságuk figyelembevételével - információ biztosítása és tanácsadás. A cél elérése érdekében a fogyatékosügyi tanácsadók feladatkörét a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendelet (továbbiakban: NM rendelet) szabályozza.

Az NM rendelet 2022. január 1-jétől hatályos 27/A. §-a értelmében a **fogyatékosügyi tanácsadás feladata:**

- a) **tanácsadás** biztosítása a fogyatékos személy és családtagjai számára, a velük való kapcsolatfelvétel, az **információnyújtás**, a szociális készségek fejlesztése, az ügyintézés, valamint **klubfoglalkozás** és sorstársi csoportok szervezése, működtetése,
- b) **együttműködés** a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatókkal, intézményekkel, egészségügyi alap- és szakellátásokat nyújtó egészségügyi szolgáltatókkal, oktatási, képzési szolgáltatásokat nyújtókkal, foglalkoztatási szolgáltatásokat nyújtókkal, közlekedési, sport-, kulturális és egyéb szabadidős tevékenységet nyújtó szervezetekkel, egyéb civil szervezetekkel, érdekvédelmi csoportokkal, valamint egyházi intézményekkel, közösségekkel,
- c) a fogyatékos személyek és családtagjai számára biztosított **szolgáltatások igénybevételének segítése**, ideértve a család- és gyermekjóléti központ által nyújtott szolgáltatásokat,
- d) **közreműködés** egyes életvitelt támogató **eszközök kölcsönzésében** és **speciális szolgáltatások közvetítésében**,
- e) **együttműködés** a szociális diagnózist felállító **esetmenedzserrel** és
- f) **kapcsolattartás** a többi fogyatékosügyi tanácsadóval.

Adminisztratív feladatok

- a) Az információs rendszer adatbázisát bővíti az újabb akadálymentes közszolgáltatások információival.
- b) Vezeti a munkaköréhez és tevékenységéhez kapcsolódó rendszeresített dokumentációt.

További feladatok

- a) Tevékenységével hozzájárul a fogyatékosból adódó igényekre reagáló közszolgáltatások minőségének javulásához és hozzáférhetőségének bővüléséhez.

- b) Elősegítse az egyenlő esélyű hozzáférés megvalósulását.

Elvárt követelmények a képzést követően

A képzés résztvevői felkészülnek a fogyatékosügyi tanácsadói munkakör betöltésére. Ehhez megszerzik vagy megerősítik a szükséges ismereteket, fejlesztik a releváns képességeket és attitűdjüket.

Megismeri

- a fogyatékosügyi tanácsadó feladatait és az ahhoz szükséges jogi, pszichológiai, szociológiai alapismereteket,
- a fogyatékosügyi tanácsadó helyét a különböző ellátási- és szolgáltatói szektorokban,
- a fogyatékos személyekhez életútjuk során kapcsolható intézményeket, szolgáltatókat,
- a fogyatékossgal élő emberek foglalkozási rehabilitációját, foglalkoztatásuk lehetséges irányát,
- a fogyatékos személyeknek nyújtandó közszolgáltatások igénybevételének módját, folyamatát,
- az életvitelt támogató eszközöket és módszereket, azok kölcsönzési folyamatát,
- a tanácsadás szintjeit, formáit,
- a fogyatékos személyek szükségleteit, kommunikációját, problémáit,
- a segítő kapcsolat fogalmát az esetmunkában az ehhez kapcsolódó önismereti elemeket
- a fogyatékos személy és nem fogyatékos személy közötti kommunikáció kialakításának módszereit,
- konfliktuskezelő, problémamegoldó technikákat.

Képessé válik

- kommunikálni a fogyatékos személlyel,
- azonosulni a kliens kérdésével, problémájával,
- kapcsolatokat kialakítani és ápolni a klienssel és környezetével, az együttműködő partnerekkel,
- kialakítani és folyamatosan aktualizálni a helyi szolgáltatói térképét
- eligazodni egy szükséglet kapcsán az ellátási és szolgáltatói rendszerek között,
- az egyén szükségleteihez igazítottan felajánlani ellátásokat és szolgáltatásokat,
- a kliensre szabott információnyújtást és tanácsadást végezni,
- kiválasztani kliense számára a legmegfelelőbb ellátásokat és szolgáltatásokat,
- együttműködni a szociális diagnózist felvevő szociális szakemberrel,
- a munkakörhöz kapcsolódó adminisztrációs feladatokat ellátni,
- rendszeresen klubot szervezni és vezetni a fogyatékos embereknek és családjaiknak,
- szemléletformáló alkalmakat megvalósítani.

Attitűd

- munkáját reális önismeret jellemzi,
- munkáját a rá vonatkozó jogszabályok és módszertani ajánlás, és legjobb szakmai tudása szerint végzi,
- a munkája során a fogyatékos személyt helyezi a középpontba,
- támogatja kliensét a problémák beazonosításában és a szükséges információk megadásával a megoldás megtalálásában,
- fogékony az új ismeretek, információk befogadására és alkalmazására,
- érzékeny a társadalmi problémák iránt,
- a munkája során törekszik a hálózatos működésre és a komplex problémamegoldásra.

Felelősség, autonómia

- a problémás helyzetekben felelősen hoz döntést és keres megoldást,
- a fogyatékos személy és családja érdekeit védve, felelősen és bizalmasan kezeli a tudomására jutott információkat.

A képzés megnevezése
Fogyatékosügyei tanácsadó képzés

A KÉPZÉS INDOKLÁSA, SZABÁLYOZÁSÁNAK JOGI HÁTTERE

A képzés jogi háttérét a következőkben felsorolt törvények, végrehajtási rendeletek szabályozzák.

Kapcsolódó törvények

- 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról
- 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről

Kapcsolódó végrehajtási rendeletek

- 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 9/2000. (VIII. 4.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról
- 81/2004. (IX.18.) ESzCsM rendelet az egyes szociális szolgáltatásokat végzők képzéséről és vizsgakövetelményeiről

A képzés kidolgozása két korábban minősített szociális továbbképzésben, több csoportban kipróbált, illetve blended formában megvalósult nem minősített felkészítés tapasztalatai alapján készült el.

A Fogyatékoságügyi tanácsadó képzés célja a képzésben részt vevő személy felkészítése a fogyatékoságügyi tanácsadással összefüggésben az NM rendelet 27/A. §-ában a meghatározott feladatok ellátására.

A KÉPZÉS SZERVEZÉSÉNEK FELTÉTELEI

Képzőhellyel szembeni elvárások

a) Személyi feltételek

A képzésben szakmai tantárgyakat oktatóknak az Oktatási Programban (a továbbiakban: OP) feltüntetett szakmai képesítéssel kell rendelkezniük

Tantárgyak szerinti bontásban:

a) Személyi feltételek

- **Fogyatékosági tanácsadó munkakör**
A képzésben résztvevő oktató végzettsége: pszichológus, gyógypedagógus. Szakmai és oktatói tapasztalat: min. 3 év – a területen szerzett – szakmai tapasztalat és oktatói gyakorlat.
- **Fogyatékosági ismeretek az egyenlő esélyű hozzáférés tükrében**
A képzésben résztvevő oktató végzettsége: jogász, gyógypedagógus.
Szakmai és oktatói tapasztalat: min. 3 év – a területen szerzett – szakmai tapasztalat és oktatói gyakorlat.
- **A fogyatékosághoz kapcsolódó ágazatok rendszere**
A képzésben résztvevő oktató végzettsége: jogi, szociális felsőfokú végzettség (szociális munkás, szociálpolitikus, szociális menedzser, szociálpedagógus).
Szakmai és oktatói tapasztalat: min. 3 év – a területen szerzett – szakmai tapasztalat és oktatói gyakorlat.
- **Szolgáltatói térkép kidolgozásának alapjai, hálózati kommunikáció**
A képzésben résztvevő oktató végzettsége: szociális felsőfokú végzettség (szociális munkás, szociálpolitikus, szociális menedzser, szociálpedagógus), gyógypedagógus, humán erőforrás menedzser, kommunikációs menedzser
Szakmai és oktatói tapasztalat: min. 3 év – a szociális területen szerzett – szakmai tapasztalat és oktatói gyakorlat.
- **Terepgyakorlat**
A képzésben résztvevő oktató végzettsége: felsőfokú végzettség
Szakmai és oktatói tapasztalat: min. 1 év – a területen szerzett – szakmai tapasztalat és oktatói gyakorlat.
- **Szemléletformálás a fogyatékosági tanácsadói munkában**
A képzésben résztvevő oktató végzettsége: jogász, szociálpolitikus, szociális munkás, gyógypedagógus.
Szakmai és oktatói tapasztalat: min. 3 év – a területen szerzett – szakmai tapasztalat és oktatói gyakorlat.

b) Tárgyi feltételek

Az oktató helyiségeknek meg kell felelniük a nemzeti szabványban vagy a nemzeti szabvánnyal azonos, illetve azzal egyenértékű építési és műszaki előírásokban foglaltaknak, továbbá az építésügyi, a tűzvédelmi, az egészségvédelmi, a munkavédelmi jogszabályokban előírt követelményeknek és a közegészségügyi előírásoknak.

I.	Helyiségek	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
1	Tanterem/előadóterem	Képzési helyszínenként és csoportonként 1 db	A terem alapterülete min.: 1,5m ² / résztvevő
2	WC helyiség	Képzési helyszínenként min. 1 db	Szükség szerint

		(részvevők létszámának figyelembevételével)	akadálymentesített (fogyatékossgal élő résztvevő esetén)
3	Adminisztrációs iroda és irattár	Intézményenként 1 db	
Helyiségek bútorzata, egyéb berendezési tárgyai			
II.	Eszköz, berendezés	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
4	Tanfolyam típusú továbbképzéseknél: Tanulóasztalok Egyéb típusú továbbképzéseknél: szükség szerint	Részvevők létszámának figyelembevételével	Szükség szerint akadálymentesített berendezési tárgyak
5	Tanári/előadói asztal	Tantermenként/előadótermenként 1db	(fogyatékossgal élő résztvevő esetén)
6	Székek vagy írólapos székek	Részvevők/oktatók létszámának figyelembevételével	
7	Tábla és/vagy flipchart	Tantermenként/előadótermenként 1db	
8	Számítógép internet hozzáféréssel	Tantermenként	
9	Álló- és mozgóképvetítő eszköz/projektor	Tantermenként	
10	Egyéb eszközök (flipchart papír, vetítővászon, mágneses letörölhető tábla, papír, filctoll)	Igény szerint	

A képzés célcsoportja

Fogyatékossgügyi tanácsadó munkakörben dolgozó, az NM rendelet 27/B. § (1) bekezdése alapján a képzés elvégzésére kötelezett személyek.

A képzés bemeneti követelményei

A 15/1998.(IV.30.)NM rendelethez kapcsolódó 2. mellékletében foglalt képesítési előírásainak megfelelő végzettséggel rendelkeznek.

Felmentések kezelése

Felmentést csak az elméleti tantárgyak esetében lehet kérni, melynek feltétele, hogy az oktatásban részt vevő az adott modulra vonatkozóan már rendelkezik képzettséggel. Az igazolás módja a végzettség igazolása és a képzés modulhoz kapcsolódó tartalmainak (pl. leckekönyv, képzési tematika) bemutatása.

A gyakorlati órákról felmentés nem kérhető.

A KÉPZÉS FELÉPÍTÉSE

A képzés során megszerezhető kompetenciák

A képzés során megszerzett ismeretek, kompetenciák birtokában a résztvevők képesek lesznek:

- a fogyatékossgal élő személyek esetében tanácsadást folytatni; munkájuk reális önismereten alapszik;
- a fogyatékossgügyi témában szakmai véleményt adni, alapvető jogi ismeretek birtokában tanácsot adni;
- a segítő kapcsolat fogalmát ismerik és alkalmazni tudják a tanácsadás során;
- a "burnout", kiégés elleni védelem formáit ismerik és szükség esetén külső segítséget behívni képesek;
- az intézményrendszer ismeretében képesek gyorsan megtalálni a fogyatékossgügy szereplőit, és azok között, a probléma komplex megértésével közvetíteni;
- hatékonyan kommunikálni a fogyatékossgügy gondjait, problémáit a társadalom különböző szereplőit és a civil szervezetek felé;
- kapcsolatot kialakítani a szociális-, egészségügyi-, köznevelési szektorral, a rehabilitációs foglalkoztatással foglalkozó állami és civil szervezetekkel,
- eligazodnak a fogyatékossggal élő emberek életkorához igazított rehabilitációjának, képzésének és foglalkoztatásának módszereiben, lehetséges irányjaiban,

Általános szakmai követelmények

A fogyatékossgügyi tanácsadó munkakör betöltéséhez a képzés elvégzése alapkövetelmény. Olyan képességek és készségek megszerzésére fókuszáló képzés, amely során a fogyatékossggal élő személyek egyéni szükségleteihez, a családtagjaik és a velük foglalkozó szakemberek egyéni igényeihez és lehetőségeihez illeszkedő szektorközi kommunikáción alapuló szolgáltatások kialakítása a cél. Az ágazatban dolgozó szakemberek, a fogyatékossggal élő személy számára a legmegfelelőbb szolgáltatás megtalálása érdekében együttműködnek más szakterületekkel, mint pl. egészségügy, közigazgatás, köznevelés stb. Cél a fogyatékossgügyi tanácsadó munkakör ellátásához szükséges alapismeretek, báziskészségek elsajátításának biztosítása.

Képzési idő

A képzési idő 180 tanóra, ami 46 tanóra elméleti és 136 tanóra gyakorlati órából tevődik össze. Egy tanóra 45 percet jelent.

Modulok, tantárgyak	Óraszám (tanóra)	
	Elmélet	Gyakorlat
1. Fogyatékossgügyi tanácsadó munkakör		
1.1 A fogyatékossgügyi tanácsadás alapjai	2	
1.2 Tanácsadási modellek, a segítő beszélgetés technikái	6	14
2. Fogyatékossgügyi ismeretek az egyenlő esélyű hozzáférés aspektusából		
2.1. Fogyatékossgügyi alapismeretek	2	
2.2. Sérülésspecifikus ismeretek	20	20
2.3. A fogyatékos személy életútja	2	6
2.4 Egyenlő esélyű hozzáférés	2	4
3. A fogyatékossggyűhöz kapcsolódó ágazatok rendszere		
3.1. Fogyatékossgügyi tanácsadó feladatai, helye a szociális ellátórendszerben.	3	6
3.2. Fogyatékossgügyi tanácsadó feladatai, helye az egészségügy rendszerében	3	6
3.3. Fogyatékossgügyi tanácsadó feladatai, helye a köznevelés rendszerében	3	6
3.4. Fogyatékossgügyi tanácsadó szektorok közötti feladatai	1	2
4. Szolgáltatói térkép és hálózati kommunikáció		
4.1. Szolgáltatói térkép kidolgozásának alapjai	1	2
4.2. Hálózati kommunikáció, tárgyalástechnika	1	2

5. Terepgyakorlat		
5.1. Terepgyakorlat		50
6. Szemléletformálás a fogyatékoságügyi tanácsadói munkában		
6.1. Szemléletformálás gyakorlata (16 óra)		16
Összesen: 180 tanóra, melyből 46 tanóra elmélet, 134 tanóra gyakorlat	46 tanóra	134 tanóra

Követelményrendszer

A maximális hiányzás mértéke a program időtartamának a 81/2004. (IX. 18.) ESzCsM rendeletben meghatározottak szerinti mértéke. A részvétel igazolása az oktatók által vezetett jelenléti ív ellenjegyzésével történik.

A képzés egy esettanulmány elkészítésével, és annak a vizsgabizottság előtt való bemutatásával és megvédésével zárul. Az esettanulmány elkészítésének és benyújtásának határideje, a képzés utolsó kontakt órájától számított 15 napon belül van.

A dolgozatot a képzésszervező továbbítja a vizsgabizottság felé.

A fenti feltételek együttes megléte esetén bocsátható a résztvevő záróvizgára.

Vizsgakövetelmények

Egy eset bemutatása önreflektív dolgozatban történik, melyről a képzés résztvevője rövid előadás során ad számot.

Az önreflektív esettanulmány elkészítésének szempontjai:

- az esetben megjelenő személyek személyi jogainak védelme,
- az esettanulmányban megjelenő személyek és életkörülményeinek részletes szakmai szempontú jellemzése,
- jelenjen meg a fogyatékoságügyi tanácsadó helye, szerepe és feladata az eset kapcsán,
- a támogatás megvalósításában a kommunikációs módszerek és útvonalak rendszerének feltárása,
- az eset kapcsán megjelenő szolgáltatói hálózat kapcsolódásának, működésének szolgáltatói térképen történő bemutatása,
- az információ áramoltatási stratégia megjelenítése az információnyújtás és a tanácsadás különböző fázisaiban.

Záródolgozat elkészítésének, értékelésének szempontjai

A résztvevő a gyakorlatvezető segítségével kiválaszt a kliensek közül egy személyt. A kiválasztott személyt előzetesen tájékoztatják, aki egy beleegyező nyilatkozat kitöltésével, aláírásával erősíti meg szándékát. Amennyiben a személy kiskorú, vagy gondnokság alatt áll, a gondviselő illetve a gondnok beleegyezése szükséges.

A záródolgozatban a résztvevő által kiválasztott fogyatékos személyre vonatkozó igényfelmérést és az arra való szolgáltatásnyújtás/támogatás bemutatását kell elvégezni. A kliens megismerését, az általa hozott probléma feldolgozását, a munkamódszerek bemutatását, valamint a támogatás során felállított célkitűzéseket, azok megvalósításának lépéseit szükséges a záródolgozatnak tartalmazni.

A vizsga alkalmával a résztvevő prezentációt készít, aminek segítségével bemutatja az esettanulmány összefoglalását a problémafelvetéstől a támogatás megvalósulásáig. A prezentáció tartalmazza az alkalmazott módszereket, eredményeket és kihívásokat.

A záródolgozat dokumentációjának kötelező elemei

1. Hospitálási napló
2. Kliens részletes bemutatása és a probléma felvetése
3. A támogatási terv leírása, mely tartalmazza a megvalósítás célkitűzéseit, munkamódszereit, szolgáltatói térképen a bevont személyek / szolgáltatók megnevezését, valamint a határidőket és felelősöket.
4. A támogatás eredményeinek összefoglalása
5. Tájékoztató, és a beleegyező nyilatkozatok

Formai követelmények

A dolgozat 2,5 margókkal Calibri betűtípussal, 11-es betűmérettel, másfeles sorközzel íródik. Terjedelme (mellékletek és fedlap nélkül) 5-10 oldal (kb. 18.000-30.000 karakter szóköz nélkül).

A fedlapon szerepeltetni kell a továbbképzés címét, a képzőhelyet, a záródolgozat benyújtójának nevét és a benyújtás évét.

Záródolgozat bírálati lapja

A dolgozat készítője: _____

A dolgozat bírálója: _____

AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI	Adható pont	Elért pont
Általános szempontok: a beadott írás megfelel a formai követelményeknek a téma, választott módszer illeszkedik a képzés fókuszához a beadott dolgozatban használt terminológia a szakma, szakmaterület konvencióinak megfelel; a gondolatmenet gördülékeny és koherens; helyesírása megfelelő	6 p	
Elméleti és gyakorlati megalapozottság: kliens bemutatása megfelel az adott fogyatékosági terület jellemzőinél tanultaknak a kliens igényeit probléma-érzékenyen és komplex módon térképezi fel a célkitűzések és a megválasztott támogatási módok összhangban vannak az adott igénnyel/problémával mind a probléma/igény megismerése és a támogatási stratégia is rendszerszemléletet tükröz, képes a klienst az egyén-probléma-környezet mátrixában kezelni megjelenik a team-szemlélet, a kooperáció a támogatás kialakításában a szolgáltatói térképen a különböző szektorok bekapcsolása, hálózatban gondolkodás	20 p	
Az írásbeli dolgozat: a tartalom koherens, szintetizált, önállóan kidolgozott elemeket tartalmaz a dolgozat objektív módon elemzi az adott esetet, melynek tapasztalatait az önreflexióban jeleníti meg	4 p	
Összesen	30 p	

Minősítési ponttartárak 0-10 pont elégtelen (1); 11-15 pont elégséges (2); 16-20 pont közepes (3); 21-25 pont jó (4); 26-30 pont jeles (5)

Érdemjegy: 1-5 fokozat számjeggyel és szöveggel kiírva
Rövid szöveges értékelés, az érdemjegy indoklása

A záróvizsga szervezésére vonatkozó követelmények

1. A záróvizsgát a záródolgozat leadását követő *15 napon belül* kell megszervezni. A jegyzőkönyv vezetését minden esetben a képzés szervezésével megbízott intézmény képviselője végzi.
2. A vizsgabizottság három főből áll: 1 fő vizsgálónök, 2 fő vizsgabizottsági tag. A vizsgabizottság tagjai: oktató(k), a képzésszervező képviselőjét ellátni jogosult személy (a képzésszervező részéről max. 1 fő).
3. A vizsgabizottság elnökét a szociálpolitikáért felelős miniszter kéri fel. Az elnöki tisztelet olyan személy töltheti be, aki az adott terület szaktekintélye, vagy az Oktatási Program megírásában, szakmai szerkesztésében, lektorálásában kiemelkedően tevékenykedett. A képzés szervezésével megbízott intézmény javaslatot tehet a vizsgálónök személyére.
4. A tagokat az adott képzés vezetője jelöli ki, egyeztetve a képzés szervezésével megbízott intézmény képviselőjével. A vizsgabizottság tagjai olyan személyek lehetnek, akik az adott

képzésben meghatározó tárgyakat oktatnak. Vizsgabizottsági tag lehet még az a személy, aki az adott képzésben más képzési helyszínen meghatározó tárgyat oktat.

A záróvizsga eredménye lehet:

- kiválóan megfelelt (90 – 100%)
- jól megfelelt (80 – 89%)
- megfelelt (60 – 79%),
- nem felelt meg (0 – 59%)

Pótvizsga

"Nem felelt meg" minősítés, valamint igazoltan elmulasztott záróvizsga esetén a vizsgázó a sikertelen, vagy elmulasztott vizsga időpontját követő következő képzési csoport záróvizsgáján pótvizsgát tehet.

A KÉPZÉS ÁLTAL NYÚJTOTT KÉPESÍTÉS

A sikeres záróvizsgát tett hallgató részére "Fogyatékosügyei tanácsadó" tanúsítvány kerül kiállításra.

A KÉPZÉSI PROGRAM MODULJAI

1. Modul – Fogyatékosügyei tanácsadó munkakör

Modul célja: A fogyatékosügyei tanácsadó munkakör kereteinek, feladatainak meghatározása, majd a tanácsadás különböző modelljeinek bemutatása és a segítő beszélgetések szakmai alapjainak bemutatása, a technikák gyakorlatba ágyazott átadása.

A modul tantárgyai:

- 1.1 A fogyatékosügyei tanácsadás alapjai
- 1.2 Tanácsadói modellek, a segítő beszélgetés technikái

A tantárgy neve:

1.1. A fogyatékosügyei tanácsadás alapjai

Az adott ismeret átadásában alkalmazandó módok, jellemzők: interaktív előadás

Óraszám: 2 elméleti tanóra

A tantárgy célja: A fogyatékosügyei tanácsadó munkakörhöz kapcsolódó szakmai alapok kialakítása és megerősítése.

A tantárgy rövid tartalma: A segítő munka pszichológiai, jogi és szociológiai alapjai, a fogyatékosügyei tanácsadó munkakör jogszabályi háttere, meghatározott feladatköre, kompetenciahatárai.

A tanóra során **tisztázandó fogalmak:** fogyatékosügyei tanácsadó, információnyújtás, tanácsadás, szemléletformálás, esetkezelés, család- és gyermekjóléti központ

Kötelező szakirodalom:

- Személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendelet

Ajánlott szakirodalom:

- Fogyatékosügyei tanácsadó leírás az Egységes Fogyatékosügyei Információs Portál honlapon, URL: <https://www.efiportal.hu/a-projekt-szolgalatasai/fogyatekossagugyi-tanacsadoi-halozat/>

A tantárgy neve:

1.2. Tanácsadási modellek, a segítő beszélgetés technikái

Az adott ismeret átadásában alkalmazandó módok, jellemzők: interaktív előadás, filmelemzés, megbeszélés, saját élményű gyakorlat

Óraszám: 6 elméleti tanóra, 14 gyakorlati tantárgy

A tantárgy célja: A fogyatékosügyei tanácsadó munkakörhöz kapcsolódó, önismereten alapuló tanácsadási tevékenység alapjainak elsajátítása, amely a későbbi modulok alapját képezi.

A tantárgy rövid tartalma: Tanácsadási modellek, kommunikáció alapismeretei, problémamegoldó technikák, segítő beszélgetés módszertana a fogyatékosügyei tanácsadó munkakör keretein belül.

A tanóra során **tisztázandó fogalmak:** hierarchikus modell, folyamatorientált modell, problémamegoldási modell, dinamikus modell, döntéseméleti modell, szókratészi beszélgetés, értelmező beszélgetés, nondirektív beszélgetés, strukturált beszélgetés, értő figyelem, asszertív kommunikáció, kommunikációs gátak.

Kötelező szakirodalom:

- Csákvári Judit, Cs. Ferenczi Szilvia, Horváth Fruzsina (2017). A hatékony segítő kommunikáció. Hallgató tananyag. Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság, Budapest, URL: http://prekogalfa.hu/documents/efop/TF_OSSZ_HK_Hallgatoi.pdf
- Dávid Mária (2012). A tanácsadás és konfliktuskezelés elmélete és gyakorlata. Esztergom, URL: https://www.researchgate.net/profile/Maria-David-10/publication/312023614_A_tanacsadas_es_konfliktuskezes_elmelete_es_gyakorlata/links/5869eeba08ae6eb871b96745/A-tanacsadas-es-konfliktuskezes-elmelete-es-gyakorlata.pdf

Ajánlott szakirodalom:

- Tanácsadási modellek. URL: http://www.revalap.hu/tavoktatasi_tananyagok/2008_Altern_munkaero-piaci_szolg_terv_modszertana/05/lm_pg_1689.html
- Kék vonal. Segítő kommunikáció alapjai film. URL: <https://kek-vonal.hu/a-segito-kommunikacio-alapjai/>
- Berne Eric (2014). Szociálpolitika, szociális ellátások. Nemzeti Közszerzői Egyetem, Budapest
- Rudas János (2004). Delfi örökösei, Új Mandátum Kiadó, Budapest
- Karner Orsolya (2010). A pályaaorientációs szakemberek kompetencia mátrixának kialakítása. Nemzeti Pályaaorientációs Portál. URL: https://epa.oszk.hu/02500/02512/00003/pdf/EPA02512_eletpalya_tanacsadas_2010_3-4.pdf
- Tokár-Szadai Ágnes (2013). Tanácsadói szerepek, kompetenciák. URL: <http://unipub.lib.uni-corvinus.hu/1992/1/vt2013n03p26.pdf>

2. Modul - Fogytékosságügyi ismeretek az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása érdekében

Modul célja: a résztvevők megismerjék a sérülésspecifikus fogyatékosági csoportokat, a körülhatárolás szempontjából az alapfogalmakat, és a legfontosabb kórokokat, melyek az egyes fogyatékosok mögött állnak. Fontos továbbá, hogy ismerjék a legújabb alapkoncepciókat, amelyek alapján a betegségekből/sérülésekből kifolyólag különböző stratégiák, módszerek, attitűdök és támogatások segítségével hogyan befolyásolható a személy akadályozottsága, a társadalmi részvétele. Sérülésspecifikusan elsajátítják a fogyatékos személy életútjában azokat a színtereket, melyek a személyiségfejlődés valamint a támogatások szempontjából kulcsfontosságúak. Konkrétan megismerik a legfontosabb módszereket, amelyek a tanulás és a kompenzációs stratégiák elsajátítása és alkalmazása szempontjából az adott fogyatékoság esetében relevánsak. Megismerik a társadalmi szemléletformálás és az egyenlő esélyű hozzáférés alapkoncepcióját: a sajátélményű tapasztalatszerzés kialakításának szempontjait, valamint a fizikai és info-kommunikációs akadálymentesítés legfontosabb színtereit és módjait.

A modul tantárgyai

- 2.1 Fogyatékosügyi alapismeretek
- 2.2 Sérülésspecifikus fogyatékosági ismeretek
- 2.3 A fogyatékos személy életútja
- 2.4 Egyenlő esélyű hozzáférés

A tantárgy neve:

2.1. Fogyatékosügyi alapismeretek

Az adott ismeret átadásában alkalmazandó módok, jellemzők: interaktív előadás

Óraszám: 2 elméleti tanóra

A tantárgy célja: a résztvevők megismerjék a fogyatékos fogalmát, a különböző modelleket, és ezek hatását a mindennapi gyakorlatra. Cél továbbá, hogy elsajátítsák a személyre szabott szolgáltatás biztosításához szükséges alap – és speciális kommunikációs ismereteket a tanácsadás sikeressége érdekében (pl. a könnyen érthető kommunikáció, alternatív és augmentatív kommunikáció (AAK), jelnyelv, Braille-ABC és a vizuális támogatási módszerek).

A tantárgy rövid tartalma: fogyatékos fogalma, a fogyatékosokkal kapcsolatos alapvető pszichológiai és jogi ismeretek, a szemléleti modellek, a támogatási szükséglet szemléletének alapjai, szülő / gondozó lehetséges nehézségeinek feltárási lehetőségei, melyek az ellátási és támogatási szolgáltatások hozzáférhetőségének akadályozottságából, vagy egyenlenségéből adódhatnak.

A tanóra során **tisztázandó fogalmak:** fogyatékos, betegség- akadályozottság – fogyatékos, szerzett és veleszületett fogyatékos, orvosi modell, pedagógiai modell, jogszabályi modell, szolgáltatói modell, posztmodell, támogatási igény, sajátos nevelési igény, inklúzió, integráció, szegregáció.

Kötelező szakirodalom:

- Könczei György Hernádi Ilona (2015). A fogyatékos tudomány „térképei”. In (szerk. Könczei Gy., Hernádi I.) A felelet kérdései között, ELTE BGGYK, Budapest, p. 10-31, URL: <https://mek.oszk.hu/14900/14939/14939.pdf>

Ajánlott szakirodalom:

- Könczei György, Kullmann Lajos (szerk.) (2009). A (komplex) rehabilitáció alapjai. In (szerk. Könczei Gy.) Bevezetés a komplex rehabilitációba. Szöveggyűjtemény. ELTE BGGYK, p. 3-24, URL: <https://mek.oszk.hu/09800/09834/09834.pdf>

Jogszabályok:

- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és az esélyegyenlőségük biztosáról
- 2007. évi XCII. törvény a Fogyatékosokkal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről

A tantárgy neve:

2.2. Sérülésspecifikus ismeretek

Az adott ismeret átadásában alkalmazandó módok, jellemzők: interaktív előadás, filmelemzés, saját élményű gyakorlat

Óraszám: 20 elméleti tanóra és 20 óra gyakorlati tanóra

A tantárgy célja: a résztvevők ismereteket szerezzenek a főbb fogyatékos típusok jellegzetességeiről, kóros hátteréről valamint a támogatásokról a különböző életszakaszokban és színtereken. Megismerjék a sérülésspecifikus segédeszközöket és adaptációkat. Az oktatásuk, fejlesztésük és a felnőtt élet színtereit és lehetőségeit.

A tantárgy rövid tartalma: alapismeretek a különböző fogyatékosok köréből (intellektuális képességzavar, mozgássérülés, hallássérülés, látássérülés, autizmus, pszichoszociális fogyatékos): leggyakoribb kórosok, kognitív jellemzők és annak összefüggése a tanulással, az oktatás és fejlesztés intézményes lehetőségei gyermek- és felnőttkorban, sérülésspecifikus módszerek, segédeszközök és azok elérhetősége.

Kötelező szakirodalom:

- Farkasné Dr. Gönczi Rita, Szőke József (2019). Fogyatékos személyek a KÖZszolgáltatás ÜGYfelei. Komplex kisokos a fogyatékos emberekkel történő kommunikációhoz (szerk. Farkasné Gönczi R.), NFSZK, Budapest
URL: <https://www.nfszk.hu/kiadvanyok/egyenlo-eselyu-hozzaferes-temajaval-foglalkozo-kiadvanyok/komplex-kisokos>

- Bartókné Luthár Barbara, Papp-Horváth Dóra, Tóth Mónika, Zelenka Zsófia (2019). Gyakorlati példák különböző alap kommunikációs helyzetekre, igényekre a speciális kommunikációs szükségletű személyek segítői számára (gesztusjelek, tárgyjelek, PCS grafikák). NFSZK, Budapest
URL: <https://www.nfszk.hu/kiadvanyok/specialis-kommunikacios-igeny-temajaval-foglalkozo-kiadvanyok/gyakorlati-peldak-kulonbozo-alap-kommunikacios-helyzetekre>
- Kerettantervek a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához URL: https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/kerettantervek_sni_tanulok

Ajánlott szakirodalom:

- Bernáth Borbála, Farkasné Dr. Gönczi Rita, Fülöp Tibor, Szabados Miklós, Szilágyi-Major Szilvia, Szemők Krisztina, Tantó András, Tóth Gábor (2019). Fogyatékos emberek a KÖZszolgáltatás ÜGYfelei, Tapasztalati szakértők a gyakorlatban (szerk. Farkasné Gönczi R.), NFSZK, Budapest
URL: <https://www.nfszk.hu/kiadvanyok/egyenlo-eselyu-hozzaferes-temajaval-foglalkozo-kiadvanyok/tapasztalati-szakertok-a-gyakorlatban>

Jogszabályok:

- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és az esélyegyenlőségük biztosításáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2007. évi XCII. törvény a Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről
- 141/2000. (VIII. 9.) Korm. rendelet a súlyos fogyatékoság minősítésének és felülvizsgálatának, valamint a fogyatékosági támogatás folyósításának szabályairól
- 335/2009. (XII. 29.) Korm. rendelet az összevont adóalap adóját csökkentő kedvezmény igénybevétele szempontjából súlyos fogyatékoságnak minősülő betegségekről
- 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet a súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről
- 1/2004. (I. 5.) ESzCsM rendelet a betegjogi, az ellátottjogi és a gyermekjogi képviselő működésének feltételeiről
- 10/2006. (II. 16.) OGY határozat az új Országos Fogyatékosügyi Programról

2.2 tantárgy tanegységei:

Intellektuális képességzavarral élő személyek

Óraszám: 3 elmélet tanóra és 3 gyakorlati tanóra

Tanegység célja: a résztvevők megismerjék az intellektuális képességzavar fogalmát, annak gyakorlati következményeit. Megismerjék az intellektuális képességzavarral élő személyek legfontosabb jellemzőit az alábbi szempontok alapján: fejleszthetőség, kommunikáció, önállóság, munkavégzés. Ezzel párhuzamosan ismerjék meg azokat a támogatási lehetőségeket, melyek segítségével az akadályozottság csökkenthető, kompenzálható, valamint a személy képességeihez mért maximális társadalmi részvétele megvalósítható.

Tananyagegység rövid tartalma:

- intellektuális képességzavar fogalma, annak gyakorlati vetülete a diagnosztikai, fejlesztési és támogatási rendszerre
- az intellektuális képességzavarral élő személy főbb jellemzői (kognitív, kommunikációs, önállósági, mozgási képességek és készségek szintjén)
- a fejlesztés és élethosszig tartó tanulás szemléletében a főbb támogatási stratégiák, eszközök és módszerek bemutatása
- oktatási lehetőségek és intézményrendszer bemutatása
- a felnőtt élet (lakhatás, önállóság, ellátás) és a munka világa az intellektuális képességzavarral élő személyek esetében

- Érdekvédelem és azok szervezeteinek ismerete.

Tanegység során **tisztázandó fogalmak**: tanulási zavar, értelmi fogyatékos, akadályozottság, intelligencia, adaptív készségek, kognitív képességek, készség, viselkedési probléma, vizuális támogatás, könnyen érthető kommunikáció, augmentatív és alternatív kommunikáció, EGYMI (egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények), lakóotthon, támogatott döntéshozatal, cselekvőképesség, korlátozottan cselekvőképes, cselekvőképtelen, támogatott lakhatás, védett munkahely, szociális foglalkoztatás, foglalkoztatási rehabilitáció, védett munkahely, fejlesztő foglalkoztatás, akkreditált munkáltató, kiszolgálás és segítség/támogatás

Kötelező szakirodalom:

- Farkasné Dr. Gönczi Rita, Szőke József (2019). Fogyatékos személyek a KÖZszolgáltatás ÜGYfelei. Komplex kisokos a fogyatékos emberekkel történő kommunikációhoz (szerk. Farkasné Gönczi R.), NFSZK, Budapest, URL: <https://www.nfszk.hu/kiadvanyok/egyenlo-eselyu-hozzaferes-temajaval-foglalkozo-kiadvanyok/komplex-kisokos>
- Bartókné Luthár Barbara, Papp-Horváth Dóra, Tóth Mónika, Zelenka Zsófia (2019). Gyakorlati példák különböző alap kommunikációs helyzetekre, igényekre a speciális kommunikációs szükségletű személyek segítői számára (gesztusjelek, tárgyjelek, PCS grafikák). NFSZK, Budapest, URL: <https://www.nfszk.hu/kiadvanyok/specialis-kommunikacios-igeny-temajaval-foglalkozo-kiadvanyok/gyakorlati-peldak-kulonbozo-alap-kommunikacios-helyzetekre>

Ajánlott szakirodalom:

- Borbás Bálint, Farkasné Gönczi Rita, Rajnai Eszter (2017). Fogyatékos és bántalmazás. FSZK, Budapest. URL: <https://www.nfszk.hu/kiadvanyok/abuzus-temajaval-foglalkozo-kiadvanyok/fogyatekossag-es-bantalmazas>
- Farkasné Gönczi Rita, Szemők Krisztina (2018). Dolgozni jó! Útmutató és feladattár könnyen érthető kommunikációval, FSZK, Budapest. URL: <https://www.nfszk.hu/kiadvanyok/foglalkozasi-rehabilitacio-temajaval-foglalkozo-kiadvanyok/dolgozni-jo/>
- Lányiné E. Ágnes (2017): Intellektuális képességzavar és pszichés fejlődés. Medicina. Budapest.

Autista személyek

Óraszám: 3 elmélet tanóra és 3 gyakorlati tanóra

Tanegység célja: alapszintű ismereteket szerezzenek az autizmus háttéréről, az autizmussal összefüggő eltérésekről, a társas megértés és a kommunikáció nehézségeiről, a gondolkodás és észlelés eltéréseiről, a viselkedésbeli eltérések okáról, háttéréről. Szerezzenek alapvető gyakorlati ismereteket a környezet akadálymentesítésének a lehetőségeiről. Ismerjék meg alapvető szinten az autista gyermekek, felnőttek és családjuk szükségleteit, az együttműködés szükségességét, az autizmus ellátás szereplőit. Az autizmus spektrum zavarban érintett felnőttek jogainak és támogatásoknak meghatározó jogszabályi keretek, juttatások, szolgáltatások és intézményrendszer megismerése.

Tanegység rövid tartalma:

- Fogalmi változások és új fogalmak az autizmus spektrum zavar területén. Az autizmus fogalma változásának okai, dimenziói, folyamata, a fogalmi változások következményei, pl. az adatgyűjtésben, szakmai és „hétköznapi” kommunikációban, a jogosultságokban/jogszabályi értelmezésekben, a szakmai megfontolásokban. Az aktuális korszerű fogalmak és tartalmuk, jelentésük és használatuk a mindennapokban. A klasszifikáció változása – a DSM-5 szemlélete.
- Az autizmusra jellemző eltérő kognitív működés és annak hatásai a társas megértésre és viselkedésre. Az autizmus megértése, háttér-információk; az észlelés, az információ feldolgozás és a gondolkodás autizmusra jellemző sajátosságai és azok hatásait többek között a társas-kommunikációra, a viselkedésszervezésre, önállóságra.

- Az egyénre szabott, autizmus-barát környezet fogalma. A strukturált terek kialakításának/adaptálásának szempontjai, a tervezéshez szükséges felmérések köre. A szenzoros védelem, a láthatatlan idő láthatóvá tételének gyakorlati stratégiái. Az önállóságot és kompetenciát támogató vizuális stratégiák. A kölcsönös kommunikáció biztosítása.
- Szociális és pénzügyi ellátások rendszere autizmus spektrum zavarban, felnőttkorban. Gondnokság és támogatott döntéshozatal; megváltozott munkaképesség, foglalkoztatás és rehabilitációs ellátások.
- Érdekvédelem és azok szervezeteinek ismerete.

Tanegység során **tisztázandó fogalmak:** az autizmus spektrum zavar fogalma, az autizmus jellemzői, felismerhető sajátosságai, jellegzetességei, az autizmus-specifikus beavatkozás. módszertan, viselkedés, kognitív terápia, viselkedés terápia, elmeolvasás-tudatelmélet, rugalmas gondolkodás, központi koherencia, szenzoros ingerfeldolgozás, tervezés-végrehajtás, problémamegoldás, strukturált környezet, vizuális támogatás, autizmus-barát környezet

Kötelező szakirodalom:

- Catherine Barthélémy, Joaquín Fuentes, Patricia Howlin, Rutger van der Gaag (2019). Autizmus spektrum állapot. Azonosítás, megértés, fejlesztés. Autism-Europe. URL: https://issuu.com/aosz-budapest/docs/layout.doc.aeu_hun_final

Ajánlott szakirodalom:

- Uta Frith (2015): Autizmus. Rövid bevezetés
- Steve Silberman (2015): Neurotörzsek. Az autizmus öröksége és a neurodiverzitás jövője
- Sue Fletcher Watson, Francesca Happé (2020): Autizmus. Új bevezetés a pszichológiai elméletekbe és vitákba
- **Autizmus – belépés a felnőttkorban Protokoll az átmenet támogatásához**
Módszertani segédlet az átmenet támogatásához. URL: https://www.nfszk.hu/szakmai-tevekenysegek/autizmus-spektrum-zavar/montazs-projekt--efop-1_9_2--autizmus-munkacsoport/szakmai-protokollok-kidolgozasa/autizmus---belepes-a-felnottkorba

Jogszabály:

- Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 87/2015. (IV. 9.) Korm. rendelet a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (autizmussal élő hallgató esetében adható kedvezmények)
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről

Mozgáskorlátozott személyek

Óraszám: 2 elmélet tanóra és 2 gyakorlati tanóra

Tanegység célja: a résztvevők ismereteket szerezzenek a mozgáskorlátozottság fogalmáról, a sérülések minőség és mennyiség szerinti típusairól. Ismerjék meg a mozgáskorlátozottak legfontosabb segédeszközeit, adaptációs lehetőségeit. Legyen ismeretük a segédeszközök elérhetőségéről, támogatási protokolljáról. Ismerjék meg a mozgássérült személyek ellátási színtereit a korai intervenciótól kezdve a munka és felnőtt élet világáig.

Tanegység rövid tartalma:

- mozgáskorlátozottság fogalma
- mozgássérülés heterogenitása, típusai, valamint a mozgáskorlátozott személy tipikus jellemzői
- az akadálymentesség fogalma; a mozgáskorlátozott szempontú területek és kialakítások megismerése

- segédeszközök és adaptációs lehetőségek a heterogén populáció megoszlásában
- mozgáskorlátozott személy fejlesztési lehetőségei és szinterei a korai intervenciótól a felnőtt korig (önállóság, munka és lakhatás) a támogatási igények függvényében
- érdekvédelem és szerveinek ismerete

Tanegység során **tisztázandó fogalmak:** végtaghiány, izombetegség, központi idegrendszeri károsodás (cerebral paresis), petyhüdt állapot, spasztikus állapot, pozicionálás, járást segítő segédeszközök, tartást segítő segédeszközök, önálló életvitelt segítő segédeszközök, gyógytorna, mozgásrehabilitáció, mozgásterápiák, kerekesszék, asszisztív eszközök, akadálymentes környezet, épített környezet, okos otthon

Kötelező szakirodalom:

- Mozgáskorlátozottság (2015). In (szerk. Dr. Dávid Mária) Speciális igényű hallgatók/tanulók a felsőoktatásban és a felnőttképzésben. URL: http://okt.ektf.hu/data/szlahorek/file/kezek/03_david_04_15/524mozgaskorlotozottsg.html
- Farkasné Dr. Gönczi Rita, Szőke József (2019). Fogyatékos személyek a KÖZszolgáltatás ÜGYfelei. Komplex kisokos a fogyatékos emberekkel történő kommunikációhoz (szerk. Farkasné Gönczi R.), NFSZK, Budapest, URL: <https://www.nfszk.hu/kiadvanyok/egyenlo-eselyu-hozzaferes-temajaval-foglalkozo-kiadvanyok/komplex-kisokos>

Ajánlott szakirodalom:

- Kullman Lajos (2012): A modern rehabilitációs szemléletet tükröző egyéni állapotfelmérő módszer, A funkcióképesség, fogyatékoság és egészség nemzetközi osztályozása (FNO) elméleti és gyakorlati alkalmazásának tapasztalatai. A módszer alkalmazási lehetőségei a mozgássérült emberek rehabilitációjában. ELTE-Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar. Budapest. URL: http://www.gurulo.hu/sites/default/files/tanulmanyok/fuzet_5_kullmann.pdf
- Péntek-Dózsa Melinda (2020): Útmutató a mozgássérült tanulók integrált neveléséhez. Az EFOP-3.2.15-VEKOP-17-2017-00001 azonosító számú, „A köznevelés keretrendszeréhez kapcsolódó mérési-értékelési és digitális fejlesztések, innovatív oktatásszervezési eljárások kialakítása, megújítása” című kiemelt projekt Tartalomfejlesztési alprojektje (Oktatás 2030 Tanulástudományi Kutatócsoport, EKE). URL: <https://www.oktatas2030.hu/wp-content/uploads/2020/10/utmutato-a-mozgaskorlatozott-tanulok-integralt-nevelesehez.pdf>

Látássérült személyek

Óraszám: 2 elmélet tanóra és 2 gyakorlati tanóra

Tanegység célja: a résztvevők ismereteket szerezzenek a látássérülés fogalmáról, típusairól és a látássérülés szerinti kategóriákról. Legyen lehetőségük saját élményen keresztül megtapasztalni a látássérülés különböző megjelenési formáit, befolyását a mindennapi tevékenységekre. Fontos továbbá, hogy megismerjék a látássérülés hatását a személyiségfejlődésre. Legyen lehetőség megismerni a látássérülést kompenzáló és korrigáló segédeszközöket. Ismerjék meg továbbá a látássérült személy fejlesztési, valamint az önálló életvitelt segítő/támogató eszközöket és szolgáltatásokat.

Tanegység rövid tartalma:

- látássérülés fogalma, osztályozása
- látássérült személyek csoportjai és jellegzetességük
- látássérülést szimuláló gyakorlatok, saját tapasztalat
- látássérülés hatása a személyiségfejlődésre
- látássérült személyek szolgáltatásai a korai intervenciótól a rehabilitációs ellátási formákig
- siketvaktság fogalma és ismeretek a siketvak személyek kommunikációs formáiról
- érdekvédelmi szervezetek és működésük ismerete

Tanegység során **tisztázandó fogalmak**: gyengénlátás, vakság, funkcionális látás, funkcionális látásvizsgálat, hosszú bot, braille, nagyítók, nagyító programok, vakság / súlyos látássérülést kompenzáló segédeszközök, gyengénlátást kompenzáló segédeszközök, hangoskönyv, látóvezető technika, narráció, vizuális akadálymentesítés, hangos térkép, támpontok

Kötelező szakirodalom:

- Farkasné Dr. Gönczi Rita, Szőke József (2019). Fogyatékos személyek a KÖZszolgáltatás ÜGYfelei. Komplex kisokos a fogyatékos emberekkel történő kommunikációhoz (szerk. Farkasné Gönczi R.), NFSZK, Budapest, URL: <https://www.nfszk.hu/kiadvanyok/egyenlo-eselyu-hozzaferes-temajaval-foglalkozo-kiadvanyok/komplex-kisokos>

Ajánlott szakirodalom:

- Pajor Emese - Somorjai Ágnes (2020): Útmutató a látássérült tanulók integrált neveléséhez. Az EFOP-3.2.15-VEKOP-17-2017-00001 azonosító számú, „A köznevelés keretrendszeréhez kapcsolódó mérési-értékelési és digitális fejlesztések, innovatív oktatásszervezési eljárások kialakítása, megújítása” című kiemelt projekt Tartalomfejlesztési alprojektje (Oktatás 2030 Tanulástudományi Kutatócsoport, EKE). URL: <https://www.oktatas2030.hu/wp-content/uploads/2020/10/utmutato-a-latasserult-tanulok-integralt-nevelesehez.pdf>

Hallássérült személyek

Óraszám: 2 elmélet tanóra és 2 gyakorlati tanóra

Tanegység célja: a résztvevők ismereteket szerezzenek a hallássérülés fogalmáról, típusairól. Szerezzenek gyakorlati ismereteket arról, hogy a hallássérülés hogyan hat a mindennapi tevékenységekre, különös tekintettel a kommunikációs folyamatokra, interakciókra, a szociális kapcsolatokra. Fontos továbbá, hogy megismerjék a hallássérülés hatását a személyiségfejlődésre, különös tekintettel a fogalomfejlődésre. Legyen lehetőség megismerni a hallássérülést kompenzáló és kiegészítő segédeszközöket. Ismerjék meg továbbá a hallássérült személy fejlesztési-, valamint az önálló életvitelt segítő/támogató szolgáltatásokat. A hallássérült személyeken túl szerezzenek ismereteket a siketvakságról és a siketvak személyek kommunikációs lehetőségeiről.

Tanegység rövid tartalma:

- hallássérülés fogalma, osztályozása
- hallássérült személyek csoportjai és jellegzetességük
- hallássérülés hatása a személyiségfejlődésre, különös tekintettel a fogalmak kialakulására
- hallássérült személy kommunikációja és interperszonális kapcsolatainak jellegzetességei
- hallássérült személyek szolgáltatásai a korai intervenciótól a rehabilitációs ellátási formáig
- siketvakság fogalma
- ismeretek a siketvak személyek kommunikációs formáiról
- siketvak személyek szolgáltatásai a korai intervenciótól a rehabilitációs ellátási formáig
- érdekvédelem és szervezeteinek ismerete

Tanegység során **tisztázandó fogalmak**: siket, siketvak, nagyothalló, hallókészülék, felirat, jelnyelv, jelnyelvi tolmács, adó-vevő készülék, taktilis jel, kéz-kézbe jelezés, Tadoma, LORM, jelnyelvi törvény, jelnyelvi tolmácsszolgáltatás, cochlea implantáció

Kötelező szakirodalom:

- Farkasné Dr. Gönczi Rita, Szőke József (2019). Fogyatékos személyek a KÖZszolgáltatás ÜGYfelei. Komplex kisokos a fogyatékos emberekkel történő kommunikációhoz (szerk. Farkasné Gönczi R.), NFSZK, Budapest, URL: <https://www.nfszk.hu/kiadvanyok/egyenlo-eselyu-hozzaferes-temajaval-foglalkozo-kiadvanyok/komplex-kisokos>

- Horváth Viktória (). A hallássérülés hatása a beszédre. URL: http://real.mtak.hu/85466/1/105_PDFsam_OlvasokonyvTeljes.pdf, p. 105-118

Ajánlott szakirodalom:

- Bodorné Németh Tünde (2020): Útmutató a hallássérült tanulók integrált neveléséhez. Az EFOP-3.2.15-VEKOP-17-2017-00001 azonosító számú, „A köznevelés keretrendszeréhez kapcsolódó mérési-értékelési és digitális fejlesztések, innovatív oktatásszervezési eljárások kialakítása, megújítása” című kiemelt projekt Tartalomfejlesztési alprojektje (Oktatás 2030 Tanulástudományi Kutatócsoport, EKE). URL: <https://www.oktatas2030.hu/wp-content/uploads/2020/10/utmutato-a-hallasserult-tanulok-integralt-nevelesehez.pdf>
- Királyhídi Dorottya- Kiss Mária- Konner Eszter (2009): Négykezes. Jegyzet és Szemelvénygyűjtemény siketvakok kommunikációs segítői számára. Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közalapítvány, Budapest.

Beszéd-és nyelvi fogyatékos személyek

Óraszám: 5 óra elmélet, 0 gyakorlat

Tanegység célja: a résztvevők megismerjék a beszéd-és nyelvi zavarok legfontosabb megjelenési típusait és a jelenleg elérhető gyermek és felnőtt ellátás szolgáltatási palettáját, rendszerét. Szerezzenek ismereteket a szerzett nyelvi zavarok ellátásáról, rehabilitációjáról.

Tanegység rövid tartalma:

- a logopédiai ellátás igénybevevői
- a gyermek logopédiai ellátás rendszere
- a szerzett beszéd-és nyelvi zavarok főbb típusai és megjelenési formái
- szolgáltatások a korai intervenciótól a felnőtt rehabilitációig
- érdekvédelmi szervezetek és működésük ismerete

Tanegység során **tisztázandó fogalmak:** logopédus, artikulációs zavar, dadogás, raccsolás, pöszesség, hadarás, nyelvi zavar, afázia, sztrók, mutizmus, logopédiai ellátások rendszere

Kötelező szakirodalom:

- Farkasné Dr. Gönczi Rita, Szóke József (2019). Fogyatékos személyek a KÖZszolgáltatás ÜGYfelei. Komplex kisokos a fogyatékos emberekkel történő kommunikációhoz (szerk. Farkasné Gönczi R.), NFSZK, Budapest, URL: <https://www.nfszk.hu/kiadvanyok/egyenlo-eselyu-hozzaferes-temajaval-foglalkozo-kiadvanyok/komplex-kisokos>

Ajánlott szakirodalom:

- Sósne Pinye Mária (2020): Útmutató a beszéd-fogyatékos tanulók integrált neveléséhez. Az EFOP-3.2.15-VEKOP-17-2017-00001 azonosító számú, „A köznevelés keretrendszeréhez kapcsolódó mérési-értékelési és digitális fejlesztések, innovatív oktatásszervezési eljárások kialakítása, megújítása” című kiemelt projekt Tartalomfejlesztési alprojektje (Oktatás 2030 Tanulástudományi Kutatócsoport, EKE). URL: <https://www.oktatas2030.hu/wp-content/uploads/2020/10/utmutato-a-beszedfogyatekos-tanulok-integralt-nevelesehez.pdf>

Pszichoszociális fogyatékos személyek

Óraszám: 4 elmélet és 0 gyakorlati óra

Tanegység célja: a résztvevők megismerjék a pszichoszociális fogyatékos fogalmát, annak gyakorlati relevanciáját. Megismerjék a pszichoszociális fogyatékossgal élő személyek legfontosabb jellemzőit az alábbi szempontok alapján: beilleszthetőség, kommunikáció, önállóság, munkavégzés. Ezzel párhuzamosan ismerjék meg azokat a támogatási lehetőségeket, melyek segítségével az akadályozottság csökkenthető, kompenzálható, valamint a személy képességeihez mért maximális társadalmi részvétele megvalósítható.

Tanegység rövid tartalma:

- pszichoszociális fogyatékos fogalma, annak gyakorlati vetülete a diagnosztikai, fejlesztési és támogatási rendszerre
- a pszichoszociális fogyatékossgal élő személy főbb jellemzői (kognitív, kommunikációs, önállóság, mobilitási képességek és készségek szintjén)
- a viselkedésproblémák lehetséges okai
- a fejlesztés és élethosszig tartó tanulás szemléletében a főbb támogatási stratégiák, eszközök és módszerek bemutatása; gyógyszeres kezelés helye és szerepe a célcsoport esetében
- oktatási lehetőségek és intézményrendszer bemutatása
- a felnőtt élet és a munka világa a pszichoszociális fogyatékossgal élő személyek esetében
- a jelenlegi érdekvédelmi szervezetek

A tanegység során **tisztázandó fogalmak**: pszichoszociális fogyatékossg, adaptív készségek, kognitív képességek, készség, viselkedési probléma, gyógykezelés, művészetterápia, antistigma program, EGYMI – egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények, lakóotthon, támogatott lakhatás, védett munkahely, szociális foglalkoztatás, foglalkoztatási rehabilitáció, védett munkahely, fejlesztő foglalkoztatás, akkreditált munkáltató, kiszolgálás és segítés/támogatás

Kötelező irodalom

- Dr. Baran Brigitta, Lechnerné Vadász Judit, Dr. Lehóczky Pál, Dr. Ostoros András, Radó Iván (2020). A Pszichiátriai Érdekvédelmi Fórum definíciója A PSZICHOSZOCIÁLIS FOGYATÉKOSSÁGRÓL A „2013. évi LXII. törvény A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény módosításáról” eddig hiányzó kiegészítése. A PSZICHOSZOCIÁLIS FOGYATÉKOSSÁG DEFINÍCIÓJA, URL: https://www.pef.hu/resources/documents/a_pszichoszocialis_fogyatekossag_definicioja.pdf

A tantárgy neve:

2.3. A fogyatékos személyek életútja

Az adott ismeret átadásában alkalmazandó módok, jellemzők: interaktív előadás, esetelemzés

Óraszám: 2 elméleti tanóra és 6 gyakorlati tanóra

A tantárgy célja: A fogyatékos személy bekapcsolódási és bekapcsolási lehetőségeinek megismerése a különböző ellátó- és szolgáltató rendszerbe.

A tantárgy rövid tartalma:

- a fogyatékos személlyel és környezetével kapcsolat kialakítását és fenntartását szolgáló kommunikációs lehetőségek
- a fogyatékos személyek életútja során kapcsolható ellátások és szolgáltatók (korai intervenciótól az idősellátásig)
- a fogyatékos személyeknek nyújtandó ellátások és szolgáltatások igénybevételének módjai, folyamata (korai intervenciótól az idős ellátásig)
- a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermek útja és támogató rendszere a kora gyermekkortól a tankötelezettség végéig
- az életvitelt támogató eszközök és módszerek, azok kölcsönzési lehetőségei és folyamata
- szolgáltatások egyéni igényekre történő alakítása.
- lakhatási formák: kora gyermekkortól az idősellátásig
- a támogatott döntéshozatal, a támogatott lakhatás (TL) jogszabályi környezetének bemutatása
- a támogatott lakhatás szolgáltatói gyűréje
- a támogatott lakhatás és szolgáltatás szükséglet felmérése
- ismeretek a foglalkozási rehabilitációról
- ismeretek a rehabilitációról
- a komplex minősítés eljárása

A tanóra során **tisztázandó fogalmak**: korai intervenció, bölcsődei ellátás, köznevelés integrált és szegregált szinterei, felsőoktatás, foglalkoztatás, rehabilitáció, foglalkozási rehabilitáció, egészségügyi alap- és szakellátás, cselekvőképesség, támogatott döntéshozatal, támogatott lakhatás, komplex szükségletfelmérés, komplex minősítés, idősgondozás

Kötelező szakirodalom:

- dr. Gazsi Adrienn, Kéri Bianka (2022). Különleges életek. Életúttal kapcsolatos kérdések és válaszok fogyatékos gyermeket nevelő családok számára. Kézenfogva Alapítvány, Budapest

Ajánlott szakirodalom:

- Balog-Urbanovszky Zsuzsanna, Csizmadiáné Szabó Mária, dr. Grósz Attila Pál, Fodor Valéria, Herold Krisztián, Mihaldinecz Csaba, Petri Gábor, dr. Simon Lajos, Prof. dr. Szabó Lajos, Szentkatolnay Miklós (2014). Új életvezetési modell a pszichoszociális fogyatékossgal élők számára a támogatott lakhatásban. FSZK, Budapest
URL: <https://www.nfszk.hu/kiadvanyok/pszichoszocialis-fogyatekossag-temajaval-foglalkozo-kiadvanyok>
- Borbás Bálint, Farkasné Gönczi Rita, Rajnai Eszter (2017). Fogyatékossg és bántalmazás. FSZK, Budapest
URL: <https://www.nfszk.hu/kiadvanyok/abuzus-temajaval-foglalkozo-kiadvanyok/fogyatekossag-es-bantalmazas>
- Farkasné Gönczi Rita, Szemők Krisztina (2018). Dolgozni jó! Útmutató és feladattár könnyen érthető kommunikációval, FSZK, Budapest
URL: <https://www.nfszk.hu/kiadvanyok/foglalkozasi-rehabilitacio-temajaval-foglalkozo-kiadvanyok/dolgozni-jo/>
- Schenk Lászlóné, Jusztin Móni (2019). A támogatott lakhatás és a szolgáltatási gyűri kialakításának és működtetésének protokollja. FSZK, Budapest
URL: https://fszk.hu/wp-content/uploads/2019/12/09_A-TL-%C3%A9s-szolgc3%A1ltat%C3%A1si-gy%C5%B1r%C5%B1-kialak%C3%ADt%C3%A1s%C3%A1nak-%C3%A9s-m%C5%B1k%C3%B6dtet%C3%A9s-%C3%A9nek-protokollja.pdf

Jogszabályok:

- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és az esélyegyenlőségük biztosáról

A tantárgy neve:

2.4. Egyenlő esélyű hozzáférés

Az adott ismeret átadásában alkalmazandó módok, jellemzők: interaktív előadás, filmelemzés, esetmegbeszélés

Óraszám: 2 elméleti tanóra és 4 gyakorlati tanóra

A tantárgy célja: A fogyatékossgügyi tanácsadó megismeri az egyenlő esélyű hozzáférés alapvető szempontrendszerét. A tantárgy szintetizálja a sérülésspecifikus ismereteket és struktúrába, komplex, egységes szemléletmódba rendezi azokat, kiegészítve a hatályos jogszabályokkal, dokumentumokkal, valamint elérhető forrásokkal. A fogyatékossgügyi tanácsadó ezen ismeretek segítségével képessé válik, hogy a munka során biztosítja az egyenlő esélyű hozzáférést az ügyfele számára és a szemléletnek megfelelő szolgáltatásokat ajánlja tanácsadása során.

A tantárgy rövid tartalma:

- egyenlő esélyű hozzáférés, egyetemes tervezés és az akadálymentesítés fogalmai
- az egyenlő esélyű hozzáférés alapvető szempontjai
- az egyetemes tervezés és az egyenlő esélyű hozzáférés jogszabályi háttere
- egyenlő esélyű hozzáférés a sérülésspecifikus ismeretek aspektusából
- az egyenlő esélyű hozzáférés gyakorlata.

A tanóra során **tisztázandó fogalmak:** akadálymentes, egyenlő esélyű hozzáférés, egyetemes tervezés, adaptáció, info-kommunikációs akadálymentesítés, fizikai akadálymentesítés

Kötelező szakirodalom:

- Kovács Zsuzsanna, Bödök Ilona, Farkasné Gönczi Rita, Hanák Petra, Simonics Benjámin (2015). KONFERENCIÁK, RENDEZVÉNYEK, SZABADIDŐS PROGRAMOK – Útmutató az egyenlő esélyű hozzáférés biztosításának szakmai szempontjaihoz, FSZK, Budapest
URL: <https://www.nfszk.hu/kiadvanyok/egyenlo-eselyu-hozzaferes-temajaval-foglalkozo-kiadvanyok/konferenciak-rendezvenyek-szabadidos-programok-utmutato-az-egyenlo-eselyu-hozzaferes-biztositasanak-szakmai-szempontjaihoz>
- Mányik et al (2017). Ne parázz!!! 1. Információk az egyenlő esélyű hozzáférésről (szerk. Vid Gábor), Camelot Mozgássérült Fialok Győri Egyesülete, Győr, URL: https://szoc.sze.hu/images/e_kiadvanyok/Ne_Parazz_1_web.pdf

Ajánlott szakirodalom:

- Palkovics Rozália, Pandula András, P. Farkas Zsuzsa, Pataki Máté, Prónay Beáta, Ruttkay-Miklián Ágota, Simonné Váradai Zsuzsanna, Szántai Károly, Szántó Tamás, Szuhaj Mihály, Zsilinszky Gyula (2015). Segédlet a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés megteremtéséhez. FSZK, Budapest
URL: <https://www.nfszk.hu/kiadvanyok/egyenlo-eselyu-hozzaferes-temajaval-foglalkozo-kiadvanyok/segedlet-a-kozszolgaltatasokhoz-valo-egyenlo-eselyu-hozzaferes-megteremtesehez>

Jogszabályok:

- 1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és az esélyegyenlőségük biztosáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2007. évi XCII. törvény a Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről

3 Modul – A fogyatékossgügyhöz kapcsolódó ágazatok rendszere

Modul célja: A fogyatékossgügyi tanácsadó ismerje meg a munkaköréhez kapcsolódó különböző ellátási és szolgáltatói szektorok felépítését, működését és az ezekhez való hozzáférés módját. Továbbá szerezzé meg a szektorokkal történő együttműködéshez szükséges jogi, államigazgatási, szociológiai alapismereteket. Fejlessze a problémamegoldó és kommunikációs készségeket a probléma sikeres megoldásához.

A modul tantárgyai:

- 3.1. Fogyatékossgügyi tanácsadó feladatai, helye a szociális ellátórendszerben.
- 3.2. Fogyatékossgügyi tanácsadó feladata, helye az egészségügy rendszerében
- 3.3. Fogyatékossgügyi tanácsadó feladatai, helye a köznevelés rendszerében
- 3.4. Fogyatékossgügyi tanácsadó szektorok közötti mediációs feladatai

A tantárgy neve:

3.1. Fogyatékossgügyi tanácsadó feladatai, helye a szociális ellátórendszerben

Az adott ismeret átadásában alkalmazandó módok, jellemzők: interaktív előadás, gondolatterkép készítés, esetelemzés, megbeszélés

Óraszám: 3 elméleti tanóra és 6 gyakorlati tanóra

Tantárgy célja: A fogyatékossggal élő emberek szociális ellátásokkal, szolgáltatásokkal kapcsolatos információs igényeikre reagáló tanácsadásához szükséges jogi, pszichológiai és szociológiai alapismeretek elsajátítása. A fogyatékossgügyi tanácsadó munkakör feladatainak ellátásához szükséges konfliktuskezelési technikák, problémamegoldáshoz szükséges tárgyalási technikák

elsajátítása. Megismertetni a fogyatékosügy tanácsadókat a szociális szektor szereplőivel, és azok között történő közvetítés módjával és lehetőségeivel.

A tantárgy rövid tartalma:

- A szociális ellátórendszer jogszabályi háttere: szociális alapszolgáltatások, szociális szakosított ellátások, a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások, a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások, a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések, pénzbeli és természetbeni ellátások.
- A fogyatékos, megváltozott munkaképesség jogszabályi háttere, komplex minősítés rendszere
- Foglalkozási rehabilitáció (rehabilitációs mentori tevékenység bemutatása, felmérés, tanácsadás eszközei, jogszabályi háttere, munkaerőpiaci ismeretek, munkáltatói szolgáltatások bemutatása, foglalkoztatást ösztönző aktív és passzív munkaerőpiaci eszközök bemutatása (rehabilitációs hozzájárulási adó, egyéb adókedvezmények, bértámogatás rendszere)

A tanóra során **tisztázandó fogalmak:** személyes gondoskodás, szociális alapszolgáltatás, szociális szakosított ellátás, gyermekjóléti alapellátás, gyermekvédelmi szakellátás, gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés, pénzbeli ellátás, természetbeni ellátás, foglalkozási rehabilitáció, rehabilitációs mentor, munkaerőpiaci eszközök

Kötelező szakirodalom:

- Fehérné Horváth Zsuzsa és Szabó Ákosné (2009): Fogyatékos – a legfontosabb fogalmak szótára, a fogyatékos jelentéstartalma, modelljei. In: Torda Ágnes (szerk.): Ismeretek a fogyatékos, akadályozott személyek segítésére felkészítő képzések hallgatóinak. Olvasókönyv. Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közalapítvány, Budapest. 7-15.
- INNOBOND Tanácsadó és Szolgáltató Kft. (2021). Beilleszkedési segédlet. Miskolc, URL: https://www.miskolc.hu/sites/default/files/egyszeru_oldal/melleklet/2021-12-07/68313/beillesztesi_segedlet.pdf

Ajánlott szakirodalom:

- Hoffman István (2015). Bevezetés a szociális jogba. ELTE Jogi Kari Jegyzetek 21, Budapest, URL: http://real.mtak.hu/34756/1/Hoffman_Szocialis-Jog_READER.pdf
- Szociális Ágazati Portál Szakmai tartalmak, URL: <https://szocialisportal.hu/>
Egységes Fogyatékosügy Információs Portál témakörrel kapcsolatos leírásai, URL: <https://www.efiportal.hu/>

Jogszabályok:

Törvények:

- 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról,
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról,
- 1997. évi LXXXIII. törvény a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól,
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról,
- 1998. évi LXXXIV. törvény a családok támogatásáról,
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról,
- 2007. évi XCII. törvény a Fogyatékosokkal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív jegyzőkönyv kihirdetéséről (ENSZ Egyezmény),
- 2009. évi CXXV. törvény a magyar jelnyelvről és a magyar jelnyelv használatáról,
- 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről,
- 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről (Második Könyv Második Rész, különös tekintettel V-IX.),
- 2018. évi LII. törvény a szociális hozzájárulási adóról.

Rendeletek:

- 29/1993. (II. 17.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások térítési díjáról,

- 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet az országos településrendezési és építési követelményekről,
- 141/2000. (VIII. 9.) Korm. rendelet a súlyos fogyatékoság minősítésének és felülvizsgálatának, valamint a fogyatékosági támogatás folyósításának szabályairól
- 327/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet a megváltozott munkaképességű személyek ellátásával kapcsolatos eljárási szabályokról,
- 327/2012. (XI. 16.) Korm. rendelet a megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztatók akkreditációjáról, valamint a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásához nyújtható költségvetési támogatásokról,
- 369/2013.(X.24) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyerekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről,
- 1295/2019. (V. 27.) Korm. határozata a fogyatékosággal élő személyek számára ápolást-gondozást nyújtó szociális intézményi férőhelyek kiváltásáról szóló 2019–2036. évekre vonatkozó hosszú távú koncepcióról,
- 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyerekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 1/2000 (I. 7.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 49/2009. (XII. 29.) EüM rendelet a súlyos fogyatékoság minősítéséről és igazolásáról,
- 7/2012. (II. 14.) NEFMI rendelet a komplex minősítésre vonatkozó részletes szabályokról,
- 8/2020. (VIII.4.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról,

Egyéb

- a Bizottság 651/2014/EU rendelete (2014. június 17.) a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetőségének nyilvánításáról.

A tantárgy neve:

3.2. A fogyatékoságügyi tanácsadó feladatai, helye az egészségügy rendszerében

Az adott ismeret átadásában alkalmazandó módok, jellemzők: interaktív előadás, megbeszélés

Óraszám: 3 elméleti tanóra és 6 gyakorlati tanóra

Tantárgy célja: A fogyatékosággal élő emberek egészségügyi ellátásokkal, szolgáltatásokkal kapcsolatos információs igényeikre reagáló tanácsadásához a terület releváns jogi, pszichológiai és szociológiai alapismeretek elsajátítása. A fogyatékoságügyi tanácsadó munkakör feladatainak ellátásához szükséges konfliktuskezelési technikák, problémamegoldáshoz szükséges tárgyalási technikák elsajátítása. Megismertetni a fogyatékoságügyi tanácsadókat az egészségügyi szektor szereplőivel, és azok között történő közvetítés módjával és lehetőségeivel.

A tantárgy rövid tartalma:

- Az egészségügyi ellátórendszer jogszabályi háttere, az egészségügyi alap- és szakellátás rendszere
- A fogyatékos személyek egészségügyi ellátásának, szolgáltatások biztosításának jogszabályi háttere
- A különböző fogyatékosági csoportokat érintő egészségügyi területek beazonosítása, az ellátások és szolgáltatások hozzáféréseinek, igénybevételének útjai

A tanóra során **tisztázandó fogalmak:** egészség, betegség, fogyatékoság, állapot, gyógyító-megelőző eljárás, szűrő eljárás, diagnosztika, terápia, orvosi ellátások, szubszidiaritás, gyógyászati segédeszköz, veszélyeztető állapot, népegészségügy, ügyelet

Kötelező szakirodalom:

- Csató Zsuzsanna, Dr. Hegedűs Lajos, Fodor Ágnes, Földesi Erzsébet, Szabóné Benedek Zsófia, Vályi Réka (2010). Fogyatékos emberek az egészségügyben. Mozcássérültek Budapesti Egyesülete, URL: <https://www.mbeinfo.hu/wp-content/uploads/2013/05/kiadvany-egeszsegugyhoz.pdf>
- Egységes Fogyatékoságügyi Portal Egészségügy címszó alatt található tartalmái, URL: <https://www.efiportal.hu/egeszsegugy/>

Ajánlott szakirodalom:

- Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő honlapján Gyógyászati segédeszköz ellátás címszó, URL: http://www.neak.gov.hu/felso_menu/lakossagnak/ellatas_magyarorszagon/gyogyszer_segedeszkoz_gyogyfuro_tamogatás/gyogyászati_segedeszkozok
- Online segédeszköz jegyzék honlapja, URL: <https://sejk.neak.gov.hu/>

Jogszabályok

- 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről
- 1997. évi XLVII. törvény az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről
- 1997. évi LXXXIII. törvény a kötelező egészségbiztosításról
- 217/1997. (XII. 1.) Korm. rendelet a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény végrehajtásáról
- 44/2004. (IV. 28.) ESZCSM rendelet az emberi felhasználásra kerülő gyógyszerek rendeléséről és kiadásáról
- 14/2007. (III. 14.) EüM rendelet a gyógyászati segédeszközök társadalombiztosítási támogatásba történő befogadásáról, támogatással történő rendeléséről, forgalmazásáról, javításáról és kölcsönzéséről
- 9/2012. (II. 28.) NEFMI rendelet az Egészségbiztosítási Alap terhére finanszírozható járóbeteg-szakellátási tevékenységek meghatározásáról, az igénybevétel során alkalmazandó elszámolhatósági feltételekről és szabályokról, valamint a teljesítmények elszámolásáról
- 39/2016. (XII. 21.) EMMI rendelet az Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Térrel kapcsolatos részletes szabályokról

A tantárgy neve:

3.3. A fogyatékoságügyi tanácsadó feladatai, helye a köznevelés rendszerében

Az adott ismeret átadásában alkalmazandó módok, jellemzők: interaktív előadás, megbeszélés

Óraszám: 3 elméleti tanóra és 6 gyakorlati tanóra

Tantárgy célja: A fogyatékosággal élő emberek köznevelési rendszerrel kapcsolatos információs igényeikre reagáló tanácsadásához a terület releváns jogi, pszichológiai és szociológiai alapismeretek elsajátítása. A fogyatékoságügyi tanácsadó munkakör feladatainak ellátásához szükséges konfliktuskezelési technikák, problémamegoldáshoz szükséges tárgyalási technikák elsajátítása. Megismertetni a fogyatékoságügyi tanácsadókat a köznevelési szektor szereplőivel, és azok között történő közvetítés módjával. és lehetőségeivel.

A tantárgy rövid tartalma:

- A köznevelés rendszerének jogszabályi háttere, a kapcsolódó szolgáltatások rendszere
- A fogyatékos személyek köznevelési ellátásának jogszabályi háttere
- A sérülésspecifikus szükségletek megjelenése és befolyásolása a köznevelésben való részvételre

A tanóra során **tisztázandó fogalmak:** óvoda, általános iskola, középiskola, felsőoktatás, integráció, szegregáció, sajátos nevelési igény (SNI), beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézség (BTMN), szakértői vizsgálat, szakértői vélemény, méltányosság, rehabilitációs órakeret, fejlesztés, terápia, fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus

Kötelező szakirodalom:

- Egységes Fogyatékoságügyi Információs Portál Nevelés-oktatás címszó alatt megjelenő tartalma. URL: <https://www.efiportal.hu/neveles-oktatás/>

- Oktatási Hivatal. A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve, URL: https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/iranyelvek_alaprogramok/
- Oktatási Hivatal. Irányelvek a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához URL: https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/iranyelvek_alaprogramok/
- Oktatási Hivatal. Szakmai ajánlás a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók neveléséhez-oktatásához
- URL: https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/iranyelvek_alaprogramok/

Ajánlott szakirodalom:

- (2019). Tájékoztató anyag szakértői vizsgálatról, szakértői véleményekről. Csongrád Megyei Pedagógiai Szakszolgálat, Szeged, URL: <http://csmpsz.hu/wp-content/uploads/2019/07/T%C3%A1j%C3%A9koztat%C3%B3-anyag-szak%C3%A9rt%C5%91i-vizsg%C3%A1latokr%C3%B3l-szak%C3%A9rt%C5%91i-v%C3%A9lem%C3%A9nyekr%C5%91.pdf>

Jogszabály

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről.
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről

A tantárgy neve:

3.4. A fogyatékoságügyi tanácsadó szektorok közötti feladatai

Az adott ismeret átadásában alkalmazandó módok, jellemzők: interaktív előadás, megbeszélés, esetelemzés

Óraszám: 1 elméleti tanóra és 2 gyakorlati tanóra

Tantárgy célja: A modulban eddig bemutatott szektorok ellátásainak és szolgáltatásainak komplex hálózatba integrálása, hogy a később fogyatékoságügyi tanácsadó munkakörben dolgozó szakember a fogyatékoságügyi kérdés tekintetében komplex útmutatást, információt tudjon adni.

A tantárgy rövid tartalma: fogyatékoságügyi tanácsadó esetpélda mentén a szektorok azonosítása, szektorközi együttműködések elemzése

A tanóra során **tisztázandó fogalmak:** team munka, ágazati kommunikáció, szektorközi kommunikáció, jogharmonizáció

Kötelező szakirodalom:

- Stratégia a fogyatékosággal élő személyek jogainak érvényre juttatásáért (2021–2030), URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=COM:2021:101:FIN#PP4Contents>

Ajánlott szakirodalom:

- Európai fogyatékoságügyi stratégia 2010–2020: megújított elkötelezettség az akadálymentes Európa megvalósítása iránt. URL: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM%3A2010%3A0636%3AFIN%3Ahu%3APDF>

4. Modul – Szolgáltatói térkép és hálózati kommunikáció

Modul célja: Alapvető ismeretek szerzése a szervezeti működésről, a teamben való munkáról, a hálózatépítésről, annak a munkakörbe ágyazott gyakorlati alkalmazási lehetőségeiről; kommunikációs ismeretek és technikák tanítása a hálózati munka potenciális partnereivel

A modul tantárgyai:

- 4.1. Szolgáltatói térkép kidolgozásának alapjai
- 4.2. Hálózati kommunikációs tárgyalástechnika

A tantárgy neve:

4.1. Szolgáltatói térkép kidolgozásának alapjai

Az adott ismeret átadásában alkalmazandó módok, jellemzők: interaktív előadás, esetbemutatás

Óraszám: 1 elméleti tanóra és 2 gyakorlati tanóra

A tantárgy célja: A korábban tanultakra alapozva, egy ellátási terület (vármegye, régió) szolgáltatásainak feltérképezése a különböző szektorokhoz kötötten. Az intézmények rendszerbe sorolása a tanácsadói munka során előforduló leggyakoribb megkeresések (intézménykeresés, segédeszköz szükségletének jelzése, munkavállalási nehézség, juttatások iránti érdeklődés, stb.) mentén. Igényfelmérés alapján, esetpéldán keresztül, szolgáltató térkép készítése.

A tantárgy rövid tartalma:

- szektorokhoz kapcsolói intézményi kör feltérképezése
- szolgáltató térkép készítése egy adott ellátási területen
- szolgáltató térkép készítése egy esetpéldán keresztül

A tanóra során **tisztázandó fogalmak:** igényfelmérés, szolgáltatói térkép, team, hálózat, kompetenciahatárok

Kötelező szakirodalom:

- Vályi Gábor (2004). Közösségek hálózati kommunikációja, Szociológiai Szemle 14(4), 47-60
URL:
https://www.researchgate.net/publication/253242118_Kozossegek_halozati_kommunikacioja_Online_Communication_of_Communities/link/0c96051f7b5dbcc19100000/download

Jogszabályok:

- 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról,
- 1997. évi LXXXIII. törvény a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól,
- 1998. évi LXXXIV. törvény a családok támogatásáról,
- 2007. évi XCII. törvény a Fogyatékkal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív jegyzőkönyv kihirdetéséről (ENSZ Egyezmény),
- 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről,
- 2018. évi LII. törvény a szociális hozzájárulási adóról.

Rendeletek:

- 29/1993. (II. 17.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások térítési díjáról,
- 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet az országos településrendezési és építési követelményekről,
- 141/2000. (VIII. 9.) Korm. rendelet a súlyos fogyatékoság minősítésének és felülvizsgálatának, valamint a fogyatékosági támogatás folyósításának szabályairól.
- 327/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet a megváltozott munkaképességű személyek ellátásával kapcsolatos eljárási szabályokról,
- 327/2012. (XI. 16.) Korm. rendelet a megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztatók akkreditációjáról, valamint a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásához nyújtható költségvetési támogatásokról
- 369/2013.(X.24) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyerekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről,
- 1295/2019. (V. 27.) Korm. határozata a fogyatékossgal élő személyek számára ápolást-gondozást nyújtó szociális intézményi férőhelyek kiváltásáról szóló 2019–2036. évekre vonatkozó hosszú távú koncepcióról,

- 7/2012. (II. 14.) NEFMI rendelet a komplex minősítésre vonatkozó részletes szabályokról,
- 7/2012. (II. 14.) NEFMI rendelet a komplex minősítésre vonatkozó részletes szabályokról,
- 8/2020. (VIII.4.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról,

A tantárgy neve:

4.2. Hálózati Kommunikáció, tárgyalástechnika

Az adott ismeret átadásában alkalmazandó módok, jellemzők: interaktív előadás, esetbemutatás, helyzetgyakorlatok, vita

Óraszám: 1 elméleti tanóra és 2 gyakorlati tanóra

A tantárgy célja: A fogyatékosügyi tanácsadó munkaköréhez és mindennapi tevékenységeihez kapcsolódó kommunikációs kompetenciák ismerete és alkalmazása a teamben és hálózatban való munka során. A problémamegoldást segítő kommunikációs technikák megismerése: értő figyelem, tájékoztatás, tanácsadás, mediálás a munkakör és kompetenciák tükrében és azok alkalmazása teamben és a hálózatban. Saját személyiség határainak kezelése, módszerek megismerése a kiégés elkerülése érdekében. Stresszkezelés fontossága.

A tantárgy rövid tartalma:

- kommunikációs technikák megismerése a különböző szektorbeli szereplőkkel és helyzetekben
- a megismert kommunikációs technikák gyakorlása teamben és a hálózaton belül helyzetgyakorlatokon keresztül
- a stressz okainak megismerése, stresszoldás módszerei
- megismerni a kiégés folyamatát és annak prevenciós módjait

A tanóra során **tisztázandó fogalmak:** kommunikációs szerepek, kommunikációs technikák, kompetenciahatárok, stressz, stresszkezelés, kiégés, kiégés prevenciója

Kötelező szakirodalom:

- Fűrjes Balázs (2012). Tárgyalások tervezése, Tárgyalástechnika. Tréning háttéranyag. Közigazgatási Vezetői Akadémia, URL: <https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/100197/468.pdf?sequence=2>

Ajánlott szakirodalom:

- Vályi Gábor: A segítség folyamata. NSZFI, Budapest, https://www.nive.hu/Downloads/Szakkepzesi_dokumentumok/Bemeneti_kompetenciak_meresi_ertekelesi_eskozrendszerenek_kialakitasa/2_1868_tartalomelem_006_munkaanyag_100531.pdf
- Deák Enikő: Kiégés a segítő szakmákban (2019). Szociálisháló.ro, <https://szocialishalo.ro/szakmai-blog/2766-kieges-a-segito-szakmokban.html>

5. Modul - Terepgyakorlat

Modul célja: A tanult elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazása a kliensekkel a gyakorlatvezető munkájának megfigyelésével és részfeladatokba való bevonódással.

A modul tantárgyai: Terepgyakorlat (50 gyakorlati óra)

A tantárgy neve:

5.1. Terepgyakorlat

Az adott ismeret átadásában alkalmazandó módok, jellemzők: gyakorlat

Óraszám: 50 gyakorlati óra

A tantárgy célja: A terepgyakorlaton a tereptanár segítségével a fogyatékosügyi tanácsadói munka területeinek megismerése, a munkakörhöz kapcsolódó kompetenciák felismerése és gyakorlása, saját kapcsolati háló kialakításának előkészítése, saját fogyatékosügyi tanácsadói ars poetica kialakítása, megerősítése. A munka adminisztrációjához szükséges dokumentumok és folyamatok megismerése.

A tantárgy rövid tartalma:

- hospitálás gyakorlatban dolgozó fogyatékosügyi tanácsadónál,
- a gyakorlat során kliens kérdést, problémát értelmez és azt röviden szóban és/vagy írásban összefoglalja,
- kapcsolatot alakít ki a klienssel és a környezetével, az együttműködő partnerekkel a problémamegoldás érdekében,
- egyén szükségleteihez igazított szolgáltatás felajánlása gyakorlatvezető segítségével,
- szükség esetén a szociális diagnózist felvevő szociális szakemberrel történő együttműködés,
- a gyakorlat idő alatt hospitálási napló vezetése,
- a munkakör betöltéséhez szükséges egyéb adminisztratív kötelezettségek és az arra szolgáló nyomtatványok megismerése,
- jogszabályok és szakmai ajánlás szerinti munkavégzés,
- megismeri a terepgyakorlati intézmény felépítését, működését, feladatait, helyét a szociális ellátórendszerben,
- tanácsadásban, események szervezésében és lebonyolításában aktív részt vállal.

A terepgyakorlat nem végezhető el időben egy egységként tömbösítve, hanem a terepgyakorlati időszak alatt szétosztva a mélyebb feldolgozási élmény érdekében.

A tanóra során **tisztázandó fogalmak:** klientípusok, egyéni szükségletek, tanácsadás, információnyújtás

Kötelező szakirodalom:

- Képzési dokumentum: terepgyakorlati tájékoztató
- Képzési dokumentum: hospitálási napló

Ajánlott szakirodalom:

- Budai István (szerk.) (2011). Terepgyakorlatok könyve. Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézet – Széchenyi István Egyetem, Győr, URL: https://szoc.sze.hu/images/e_kiadvanyok/terepgyakorlatok_konyve/terepgyakorlatok_konyve_v_egleges.pdf
- A terepgyakorlatot biztosító intézmény szabályozó dokumentumai

Jogszabály:

- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet

6. Modul - Szemléletformálás a fogyatékosügyi tanácsadói munkában

Modul célja: A szemléletformálás fogalmának, formáinak, majd a szemléletformáló tevékenység megrendelésre történő szakmai szempontú tervezésének elméleti és gyakorlati megismerése.

A modul tantárgyai:

- 6.1. Szemléletformálás gyakorlata

A tantárgy neve:

6.1. Szemléletformálás gyakorlata

Az adott ismeret átadásában alkalmazandó módok, jellemzők: interaktív előadás, saját élményű gyakorlat, megbeszélés, tervekészítés

Óraszám: 16 gyakorlati tanóra

A tantárgy célja: A fogyatékoságüggyel kapcsolatos egyenlő esélyű hozzáférés szemléletét tükröző szemléletformáló esemény vagy eseménysorozat tervezése, szervezése, lebonyolítása. A szemléletformáló eseményen a tudatos üzenet közvetítés a cél, a tervezetten egymásra épülő tevékenységsorozat mentén.

A tantárgy rövid tartalma:

- Szemléletformálás fogalma, kerete, módszerei, eszközei
- Fogyatékoságügy szemléleti modelljei mentén a sérülésspecifikus ismeretekre alapozott üzenet közvetítése
- Egyenlő esélyű hozzáférés szemléletének megjelentetése
- Szemléletformáló tevékenység tervezése

A tanóra során **tisztázandó fogalmak:** szemléletformálás, szimulációs helyzet, saját élményű gyakorlat, attitűd, attitűdváltozás

Kötelező szakirodalom:

- Farkasné dr. Gönczi Rita (2020). Módszertan a szemléletformáláshoz. In Szemléletformálás. Módszertani kézikönyv a fogyatékoságügy területén megvalósuló szemléletformáló alkalmak szervezéséhez (szerk. Farkasné Gönczi R., Szekmők K.), NSZI, Budapest
- Farkasné dr. Gönczi Rita, Szemők Krisztina (2020). Szemléletformálás. Munkafüzet a fogyatékoságügyről nagycsoportos óvodások számára. NSZI, Budapest
- Farkasné dr. Gönczi Rita, Szemők Krisztina (2020). Szemléletformálás. Munkafüzet a fogyatékoságügyről az általános iskolák alsó tagozatos tanulói számára. NSZI, Budapest
- Farkasné dr. Gönczi Rita, Szemők Krisztina (2020). Szemléletformálás. Munkafüzet a fogyatékoságügyről az általános iskolák felső tagozatos tanulói valamint középiskolás és szakiskolás tanulók számára. NSZI, Budapest

Ajánlott szakirodalom:

- Kármán Bianka, Szekeres Ágota, Papp Gabriella (2022). Szemléletformáló foglalkozás kidolgozásának módszertani háttere. Az értelmileg akadályozott személyek elfogadása középiskolás fiatalok körében. In (szerk. Perlusz A., Cserti-Szauer Cs., Sándor A.) Fogyatékos emberek a 21. századi magyar társadalomban. URL: https://edit.elte.hu/xmlui/static/pdf-viewer-master/external/pdfjs-2.1.266-dist/web/viewer.html?file=https://edit.elte.hu/xmlui/bitstream/handle/10831/54881/Fogyat%c3%a9kos_szem%c3%a9lyek_a_21._sz%c3%a1zadi_magyar_t%c3%a1rsadalomban_A.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Csillagbusz Inklúziós Intervenció Program, URL: https://csiip.elte.hu/CsIIPProgram/CsIIP_tajekoztato%20kiadvany.pdf
- Sánta Mária (2013). „A vak emberek nem sötétet látnak” – Flamich Mária és Hoffmann Rita pedagógusok. URL: <https://magyarnarancs.hu/lelek/a-vak-emberek-nem-sotetet-latnak-86606>
- Hüse Lajos (2018). Szemléletformálás a fogyatékkal élő gyermekek iskolai és társadalmi inklúziója érdekében. Párbeszéd Szociális Munka folyóirat, URL: https://www.researchgate.net/publication/322825973_Szemleletformalas_a_fogyatekkal_elo_gyermek_iskolai_es_tarsadalmi_inkluzioja_erdekeben
- Loványi Eszter (2015). Kuku és barátai. Libri Kiadó, Budapest

Jogszabályok:

- H/3586. számú országgyűlési határozati javaslat az Országos Fogyatékosügyi Programról (2015–2025.). URL: <https://www.parlament.hu/irom40/03586/03586.pdf>

ZÁRADÉK

A dokumentum elektronikus aláírással hitelesített

BM/13587-2/2023.